

Abstrakt (česky)

Během dospívání se výrazně formují hodnotové orientace člověka ke společnosti, zaměstnání či ekonomice. Vzdělávací systém hraje důležitou roli v tomto hodnotovém zrání člověka tím, že mu zprostředkovává klíčové společenské orientace ve formě znalostí, povědomí či názorů. Teorie kulturní a sociální reprodukce patří mezi první kritické analýzy vzdělávání, které poukázaly na to, že toto zprostředkování slouží k udržení (reprodukcí) sociálních nerovností ve společnosti. Základní otázka vzdělávání podle těchto kritických analýz tak nespočívá v tom, jaké znalosti ve škole získáváme, ale naopak znalosti koho, ve škole získáváme. V České republice prochází zhruba 73 % žáků středním odborným vzděláváním. Tito žáci po absolvování většinou vstupují jako první v relativně nízkém věku do světa placené práce. Střední odborné vzdělávání v České republice procházelo mezi lety 2004–2012 systémovou změnou v podobě implementace kurikulární reformy v návaznosti na přijetí zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Kurikulární reforma umožňovala ovlivnit cíle a obsahy vzdělávání na národní úrovni různým společenským aktérům pomocí jejich možné participace na tvorbě rámcových vzdělávacích programů, základních kurikulárních dokumentů českého vzdělávacího systému. V práci je položena následující otázka: Povědomí koho, výrazně ovlivňovalo orientace žáků ve světě placené práce v průběhu kurikulární reformy středního odborného vzdělávání v České republice? Tato otázka bude zkoumána na případové studii České republiky a na jednání dvou aktérů, zástupců zaměstnanců a zaměstnavatelů. Výzkumnou metodou bude analýza jednání zaměstnavatelů a zástupců zaměstnanců v časové perspektivě před a během kurikulární reformy středního odborného vzdělávání. Analýza se zaměří na oborové a odborné skupiny při Národní ústav pro vzdělávání (v době kurikulární reformy ještě pod názvem Národní ústav odborného vzdělávání). Oborové a odborné skupiny sloužily v průběhu kurikulární reformy jako hlavní platforma pro spolupráci zástupců světa práce se zástupci světa vzdělávání při tvorbě rámcových vzdělávacích programů pro střední odborné vzdělávání. Kurikulární reforma končí metodickým konstatováním Národního ústavu odborného vzdělávání, které je jednoznačné: zaměstnavatelé jsou klíčoví představitelé světa práce. Text ukáže, že to byly 1) strategické koncepce na národní úrovni, 2) změna logiky fungování oddělení vzdělávání Českomoravské konfederace odborových svazů, 3) charakteristika vnitroodborové debaty o středním odborném vzdělávání v průběhu kurikulární reformy a 4) v čase neměnná představa zaměstnavatelů o obsahu středního odborného vzdělávání, které k tomuto konstatování vedly.